

мені *цебетала Мамина вишня в саду*» [7, 160]; *«Вишня вдяглася в намисто, мати щаслива й сумна»* [7, 160].

Поєднання дендронімів у сполуки з дієсловами звукової семантики увиразнює, збагачує естетику поетичних образів: *«Шумлять смереки, звихрено шумлять, Неначе кличуть гори і долини»* [7, 223]; *«Тихо шуміли в гаю явори, Низько схилили гілля. Втратив назавжди з тієї пори Спокій я»* [7, 102].

Характерною рисою мовотворчості Д. Луценка є також експлікація семи «запах», а отже, й посилення конкретних асоціативних зв'язків у пісенних рядках: *«Я ждав тебе, як ждуть медових квітів снігами запарошені луги»* [7, 99]; *«Кожна квітка пахуча світлу мить пам'ята»* [7, 179].

Із вищезазначеного випливає, що структуру індивідуально-авторської ЛСП пісенної поезії Д. Луценка становлять антонімічні та синонімічні відношення, репрезентовані у різних мікропарадигмах. Ядром мовотворчості поета є широке використання фольклоризмів, які зазнають мовно-естетичної модифікації. Творчість поета-пісняра зорієнтована на розвиток елегійно-мінорного струменя народнопісенності. Мікропарадигми наскрізних мотивів, почуттів, пейзажних картин подають інформацію про усталену картину світу автора, дозволяють простежити, як мовні засоби виражають його свідомість і мовленнєву особистість.

ЛІТЕРАТУРА

1. Виноградов В. В. О языке художественной литературы. — М.: Высшая школа, 1959. — 367 с.
2. Русанівський В. М. Естетика художнього слова // Культура слова. — 1985. — Вип. 28. — С. 27–33.
3. Ставицька Л. О. Індивідуальний стиль М. П. Бажанав сучасній літературній мові // Жанри і стилі в історії української літературної мови. — К.: Наук. думка, 1989. — С. 199–215.
4. Єрмоленко С.Я. Фольклор і літературна мова. — К.: Наук. думка, 1987. — 202 с.
5. Данилюк Н.О. Розвиток семантичної структури народнопісенного слова у мові української поезії другої половини ХХ ст.: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. — К., 1984. — 20 с.
6. Сологуб Н.М. Поняття «індивідуальний стиль письменника» в контексті сучасної лінгвістики // Зб. наук. праць Чернівецького національного університету: Чернівці: Рута, 2001. — С. 36–41.
7. Луценко Д. А я люблю, люблю: Пісні. — Львів: Український письменник, 1995. — 259 с.
8. Жайворонок В.В. Знаки української етнокультури: Словник-довідник. — К.: Довіра, 2007. — 704 с.

Інна ШИЛІНСЬКА

ЛЕКСИКОН ЯК СТРУКТУРНИЙ КОМПОНЕНТ КУЛЬТУРИ ПРОФЕСІЙНОГО МОВЛЕННЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У ГАЛУЗІ КОМП'ЮТЕРНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

У нашій статті розглядається значення і роль лексикону особистості як структурного компонента культури професійного мовлення майбутнього фахівця у галузі комп'ютерних інформаційних технологій. Обґрунтована необхідність виходу за межі техніки мови до паралельного вивчення культури народу, мова якого вивчається.

Сьогодні розширення міжнародних зв'язків, розвиток науково-технічного прогресу, інтернетизація знань забезпечують доступ до різноманітної інформації іноземними мовами, зокрема англійською. Відповідно зростає потреба в умінні користуватися іноземною мовою з комунікативною метою. Розвиток комп'ютерних технологій, інформаційно-комунікативних систем не лише змінює умови життєдіяльності людини, а й створює новий культурний простір, у якому формується особистість. Зміни в економічній, політичній, соціальній, сферах, розвиток та удосконалення комп'ютерних технологій призводять до виникнення нових понять і термінів. У цій соціокультурній ситуації центральне місце в гуманітарній науці займає лексикон як «фундаментальне динамічне наукове дослідження» (з високою концентрацією актуальної інформації) проблем, пов'язаних з понятійним полем певної галузі знань [8, 7]. Сьогодні освоєння форм лексиконо-аналітичного мислення є необхідним для кожного фахівця у галузі комп'ютерних інформаційних технологій. В енергетичному полі лексикону нині формуються і актуалізуються усі комп'ютерно-віртуальні проекти і профетично освоюються кіберпростори всесвітньої мережі.

Мова як знакова система є найважливішим засобом людського спілкування і передавання інформації. Кожна народність, етнічна група людей формується як мовна спільнота. Одночасно з розвитком суспільства відбувається і розвиток мови. «Мова є тому умовою прогресу народів, що вона є органом думки окремої особи», — писав видатний український вчений О. Потебня [1, 39]. Мова і культура як форми інтеграції певної спільноти людей, їх напрацьованого досвіду відрізняють один лінгвоетнічний соціум від іншого згідно з властивим лише їм специфічним характерним рисам. Мова виражає смисл культури. Зміни, яких зазнає мова, зрушують раніше встановлені понятійні смисли. Ускладнення мовних процесів і суспільства загалом, зближення культур інтенсифікують процес смислотворення. Відповідно зростає культурний потенціал людини, що стимулює розвиток особистості і суспільства.

Взаємозв'язок мови і культури досліджували філософи, філологи, антропологи (О. Потебня, В. Гумбольдт, Е. Сепір, Б. Уорф, Ф. Боас та ін.) Питання, пов'язані з формуванням культури фахового мовлення, висвітлюються у працях Л. Мацько, Л. Кравець, З. Мацюк, І. Станкевич та ін. Особливості організації та формування індивідуального лексикону людини досліджувалися О. Залевською, Р. Фрумкіною, Дж. Дізом, Дж. Кішом, Ч. Осгудом та ін. Зазначені джерела, безумовно, є теоретичною основою для дослідження ролі лексикону людини у формуванні мовленнєвої культури, зокрема, культури фахового мовлення. Сприятливим предметним полем вирішення поставленої проблеми вважаємо іншомовну професійну підготовку майбутніх фахівців у галузі комп'ютерних інформаційних технологій.

Мета статті — визначити та проаналізувати значення і роль лексикону особистості як структурного компонента культури професійного мовлення майбутніх фахівців у галузі комп'ютерних інформаційних технологій.

З позицій культурологічного підходу результатом навчання іноземної мови повинно бути формування нового коду відображення дійсності, утім, не лише вербального, а й когнітивного, який виражає зміст і форму комунікативно-прагматичної норми мовленнєвої поведінки суспільства. Комунікативно-прагматичну норму розуміють як правила відбору мовних засобів і побудову висловлювань у типових ситуаціях спілкування відповідно до мети, умов та історичного періоду розвитку суспільства [11, 3].

Людина входить у комунікацію як особистість з усіма притаманними їй якостями і властивостями. «Мовна особистість — індивід, який володіє сукупністю здатностей і характеристик, які зумовлюють створення й сприйняття ним текстів, що відрізняються рівнем структурно-мовної складності та глибиною й точністю відображення дійсності» [2, 188].

Мовна особистість існує в культурному просторі, який відображається в її свідомості як форма існування культури на різних рівнях (професійному, побутовому, науковому), стереотипах і нормах. Характерною рисою мовної особистості є наявність словникового запасу з певною частотністю вживання слів відповідно до окремих синтаксичних моделей. Якщо синтаксичні моделі є типовими для представників тієї чи іншої мовної спільноти, то лексикон людини може свідчити про її належність до певного соціуму, рівень освіти, характер тощо [9, 119]. Як мовна особистість, людина володіє концептуальною і мовною картинами світу. Концептуальна картина може бути різною у різних людей навіть однієї національності і подібною у людей різних національностей за певних умов життєдіяльності. Суспільна система цінностей, соціальних відносин відображається в мові народу і приймає участь у створенні мовної картини світу. «Світ пізнається через мову, сутність якої полягає не лише в передаванні думок від людини до людини, а і в функції бути носієм і хранителем думки, всього знання в індивідуальній і колективній свідомості людини» [3, 9].

Культура є тим чинником, що спонукає зміни у мові, передусім, у лексиці, що відображає їх і фіксує [13, 243]. Певний тип культури відрізняється особливостями своєї лексики, що характеризує відповідну історичну епоху. Сьогодні інтенсифікація інформаційних процесів, внутрішньо-мовні, внутрішньо-культурні протиріччя формують механізм розвитку мови і культури [12, 246]. Під впливом цих протиріч виникає новий феномен, нове значення вводиться в семантичне поле мислення людини певного лінгвокультурного соціуму. Інновації у мові та культурі перебувають у процесі взаємного переходу. З одного боку, розвиток мови є результатом протиріччя між новим феноменом і тим, що уже закладено в мові; з іншого —

розвиток культури відбувається завдяки мовному потенціалу, необхідному для легалізації нових смислових понять.

Слово не завжди збігається з думкою, а є засобом її розвитку, стверджував О. Потебня. Розглядаючи мову як творчу діяльність, певний спосіб мислення, вчений вважав, що причина збагачення мови полягає у безперервній боротьбі думки зі словом: «Думка, виплекана словом, починає відноситися безпосередньо до самих понять, у них знаходить своє шукане знання, на слово ж починає дивитися як на сторонній і довільний знак...» [1, 26]. Слово, вважав вчений, визначає всьому своє місце в системі, допомагаючи людині зрозуміти не тільки інших, а й себе, дає змогу ознайомитися з духовним багатством свого народу та загальнолюдським надбанням.

У процесах продукування і сприйняття мовлення істотну роль відіграє лексикон людини. У методиці викладання іноземних мов вивчення лексики традиційно розуміють як оволодіння певним словниковим запасом, що є відповідним набором іншомовних лексичних одиниць, необхідних для формування лексичних навичок спілкування. Результати останніх психолінгвістичних досліджень (О. Залевська, О. Кубрякова та ін.) свідчать про необхідність відмови від вузького трактування терміна «лексикон» як індивідуального словникового запасу. Ще в 70-х роках ХХ ст. була розроблена концепція лексикону як динамічної функціональної системи, здатної до самоорганізації та перебудови, згідно з якою лексикон трактується як «лексичний компонент мовленнєвої організації людини» [5, 74–75].

Ю. Караулов визначає лексикон як один із структурних рівнів (асоціативно-семантичний) організації мовної особистості, до якого входить фонд лексичних і граматичних засобів, які використовує особистість у своєму дискурсі [7, 87–92]. Лексикон мовця представлений як вербалізованою (належить до сфери мовної свідомості), так і невербалізованою (пов'язана із підсвідомістю або надсвідомістю) частинами структури мовної особистості. Невербалізована частина утворюється за допомогою пасивного словника людини. Одиниці пасивного словника можуть активізуватися і переходити в сферу свідомості, тобто за певних умов переходять в активний словник особистості, інші ж, навпаки, витісняються із пам'яті і переходять у пасивний словник.

З когнітивної точки зору лексикон розглядають як «систему, яка відображає в мовній здібності знання про слова та еквівалентні їм одиниці і виконує складні функції, пов'язані як зі словами, так і з структурами репрезентації енциклопедичних знань, що стоять за словами» [6, 142]. Значення слова забезпечує взаєморозуміння між людьми у процесі комунікації, тобто воно повинно бути системно-мовним і відповідно проходити через призму індивідуального досвіду людини [6, 168]. Чистота мовлення, вільне оперування різноманітними словесно-виражальними засобами, чіткість, виразність, логічність, самобутність є необхідними вимогами, що визначають рівень культури професійного мовлення як вміння володіти мовою і пов'язані з ерудицією, світоглядом людини, культурою мислення, оволодіння технікою мовлення та культурою спілкування мовця.

Особливо важливу роль у процесі оволодіння іноземною мовою відіграють ключові слова, які розкривають найбільш значимі концепти певної культури. Ключові слова характеризуються певною частотністю їх вживання у відповідній культурі, що зумовлює несиметричність понять, які виражаються ними, у різних народів [4, 54]. Важливу роль у визначенні змісту таких слів відіграє розкриття культурного компонента значення. А. Вежбицька зазначає, що міжкультурні відмінності між концептами, які пов'язані з поняттям свободи в різних культурах, зумовлюють різне сприйняття змісту цього поняття окремими народами через відмінності не у способах відображення об'єктивної реальності, а у способах концептуалізації об'єктивної реальності [16, 125–126]. Так, для англійців «freedom» — це не привілей для обмеженої кількості людей, а передусім, загальне право. Основна ідея поняття асоціюється з тим, щоб людині не нав'язували будь-яких ідей або дій. Російська ж «свобода» означає відсутність будь-яких зовнішніх обмежень. Відповідно український термін «свобода» ближчий до російського розуміння поняття, а не до англійського.

Ч. Філмор зазначав, що людина не лише вибирає певне слово зі свого іншомовного лексикону, а і тягне разом з ним усю «сцену», яка радше належить рідній, а не іншомовній культурі [14, 114]. Відповідно значення слова сприймається через призму цінностей рідної культури. Р. Ладо писав, що у процесі оволодіння іншомовним лексичним словником

відбувається знайомство з новою формою слова, а не з його значенням, котре уже відоме в рідній мові [15, 84]. При цьому існує дуже обмежена кількість слів, які повністю співпадають за всіма своїми значеннями у двох мовах (еквівалентна лексика). Будь-яка мова містить слова, що відображають важливі для конкретного суспільства поняття, які відсутні в мові іншої культури (безеквівалентна лексика) [3, 56–57]. Фонові або світоглядні знання, присутні в свідомості певної спільноти людей, відображають специфіку національної культури і відрізняються від відповідних знань іншомовної культури.

Знання про елементи об'єктивної реальності відбираються і залишаються в значенні слів, відображають їх національно-культурний фон. Понятійна семантика слова є загалом стабільною, тоді як лексичний фон змінюється навіть упродовж життя одного покоління. Зміни у культурі спонукають модифікацію лексичного фону, який є «інструментом просвіювання, відбору і збереження колективного досвіду» носіїв певної мовної спільноти [3, 79].

Основна мета вивчення іноземної мови (за професійним спрямуванням) — застосування набутих знань у професійній діяльності та соціальній міжособистісній комунікації як в Україні, так і за її межами. У кожному виді професійної діяльності існує специфічний понятійно-категоріальний апарат з властивою йому системою термінів та професіоналізмів. Відповідно кожна мова професійного спілкування відрізняється від інших професійних мов своєю лексико-семантичною системою, що використовується представниками певної галузі з комунікативною метою в ситуаціях, які безпосередньо пов'язані з професійними, навчальними, виробничими та науковими аспектами діяльності. Професійна мова, як і наукова, характеризується логічністю, точністю, абстрагованістю, ясністю, об'єктивністю [10, 55]. Крім того, вона повинна бути чистою, виразною, естетичною. У професійній діяльності важливу роль відіграє діалогічна форма спілкування оскільки виникає необхідність обміну думками, обговорення питань щодо прийняття рішень. Фахівці вступають у безпосередній словесний контакт, який потребує володіння відповідними мовними знаннями, здібностями, навичками та культурою професійного мовлення. Мова є критерієм освіченості людини і свідчить про рівень розвитку її загальної культури.

Професіоналізм фахівця залежить від якості професійної підготовки, індивідуальних здібностей, а також рівня розвитку культури професійного мовлення. Мовні одиниці лексикону фахівця певного виду діяльності повинні адекватно передавати сутність категорій і понять науки, техніки та інших сфер професійної діяльності. Іншомовний лексикон студента включає лексичні одиниці, які відносяться до загальнопобутової та професійно-орієнтованої сфер комунікації. В основу мови професійного спілкування покладена сучасна літературна мова. Залежно від умов спілкування вона суттєво спрощується, збагачується професіоналізмами, термінами та жаргонізмами.

Термінологічна лексика є показником наукового стилю, сприяє створенню єдиного інформаційного простору. Проте велика кількість термінів є одночасно і загальноповиваними і відносяться до окремої галузі знань. Зміст поняття і фону слова суттєво відрізняється від змісту поняття і фону терміна [3, 67]. Для неспеціаліста *доступ* (*access*) — одне поняття, для програміста існує велика кількість понять — *довільний, асоціативний, дозволений, ланцюговий, груповий, послідовний, циклічний, прямиий* (*arbitrary, associative, authorized, chained, clustered, consecutive, cyclic, direct*). Тобто для спеціаліста важливе значення відіграє диференціація речовин, предметів та їх властивостей.

До професіоналізмів належать слова, які безпосередньо пов'язані з професійною діяльністю або родом занять [10, 61]. Відповідно кожен вид професійної діяльності вимагає дотримання певних норм мовленнєвої поведінки, закріплених за ним. Володіння термінологічною лексикою, професіоналізмами сприяє формуванню культури професійного мовлення, рівень сформованості якої дає змогу точно, лаконічно висловлювати свої думки, розуміти та адекватно сприймати повідомлення, орієнтуватися в умовах комунікації відповідно до ситуації спілкування.

Особливе місце у лексиконі фахівців комп'ютерних інформаційних технологій займає комп'ютерний жаргон як специфічна лексична система, що функціонує у процесі неофіційного спілкування фахівців цієї галузі та користувачів різних рівнів. Комп'ютерний сленг широко використовується в Інтернет-спілкуванні. Лексика комп'ютерного жаргону відрізняється від

професійної термінології програмістів специфічним емоційним забарвленням, до певної міри не точним визначенням понять, які замінюють професійні терміни у неофіційному спілкуванні. Володіння комп'ютерним жаргоном дає можливість представникам цієї галузі відчувати себе членами окремої професійної групи, закритої для інших.

Професія фахівця комп'ютерних інформаційних технологій передбачає наявність високого рівня інтелекту, особливо таких його властивостей, як вербальні здібності, логічне мислення, ерудиція. Крім того, розвинені вербальні здібності пов'язують з високим загальним рівнем інтелекту та вважають передумовою успішного вивчення іноземних мов. Під вербальними здібностями ми розуміємо великий словниковий запас, наявність умінь будувати граматично правильні, прості і зрозумілі вирази, адекватно використовувати лексичні одиниці, мовну культуру, відчуття мови. Загальновідомо, що мова є одним із об'єктів вивчення інформатики як засіб і сфера створення, обробки, зберігання і передавання інформації. Крім того, інформатика тісно пов'язана з лінгвістичним забезпеченням інформаційних систем. Професійний програміст, як правило, володіє декількома мовами програмування, кожна з яких має свою власну граматику. Постійна робота з мовою як із знаковою системою, а також вимоги граматичної правильності і точності тексту програми сприяють розвитку вербальних здібностей спеціалістів, котрі оперують як природними, так і штучними мовами.

Аналіз психолінгвістичної, філософської, культурологічної та педагогічної літератури дає підстави вважати, що існує певна відповідність між словником мовної спільноти та культурою народу. Культурний компонент значення слова залежить від системи цінностей, способу життя, моделей поведінки носіїв мови. Лексикон людини як «динамічна функціональна система», здатна до самоорганізації і перебудови, є структурним компонентом культури фахового мовлення і відіграє важливу роль у її формуванні. Вербальні здібності фахівців комп'ютерних інформаційних технологій відіграють важливу роль в адекватному відборі мовних та мовленнєвих засобів в умовах комунікативного підходу та сприяють формуванню культури професійного мовлення.

Фахова інформація сьогодні оновлюється кожні три-чотири роки завдяки бурхливому розвитку науково-технічного прогресу. Професія фахівців комп'ютерних інформаційних технологій належить до галузі знань, яка насамперед зазнає змін та інновацій через постійне введення нових понять і термінів відповідно до новітніх технічних удосконалень та розвитку людського інтелекту. Постійне підвищення культури професійного мовлення є важливою умовою професійного розвитку фахівців. Для забезпечення процесу ефективної професійної комунікації необхідно формування таких умінь і навичок мовної особистості, які можуть забезпечити адекватне розуміння значення слова, різних типів дискурсу, правильну побудову висловлювання з урахуванням специфіки мовленнєвого спілкування.

ЛІТЕРАТУРА

1. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / За ред. М. Зубрицької. — Львів: Літопис, 1996. — 636 с.
2. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики: Підручник. — К.: ВЦ «Академія», 2004. — 344 с.
3. Верещагин Е. М., Костомаров В. Г. Язык и культура: Лингвострановедение в преподавании русского языка как иностранного. — 3-е изд., перераб. и доп. — М.: Русский язык, 1983. — 269 с.
4. Елизарова Г. В. Культура и обучение иностранным языкам. — СПб.: КАРО, 2005. — 352 с.
5. Залевская А. А. Слово в лексиконе человека: Психолингвистическое исследование. — Воронеж: Изд-во Воронежского ун-та, 1990. — 206 с.
6. Залевская А. А. Введение в психолингвистику: Учебник для студ. вузов, обуч. на филол. Специальностях. — М.: Рос. гос. гуманит. ун-т, 2000. — 382 с.
7. Караулов Ю. Н. Русский язык и языковая личность / Отв. ред. Д. Н. Шмелев. — М.: Наука, 1987. — 263 с.
8. Лексикон неклассики. Художественно-эстетическая культура XX века / Под ред. В. В. Бычкова — М.: Российская политическая энциклопедия. — 607 с.
9. Маслова В. А. Лингвокультурология : Учеб. пособие для студ. вузов. — М.: Академия, 2001. — 208 с.
10. Мацько Л. І., Кравець Л. В. Культура української фахової мови: Навч. посібник. — К.: ВЦ «Академія», 2007. — 360 с.
11. Починок Т. В. Формирование социокультурной компетенции как основы межкультурного общения // Иностранные языки в школе. — 2007. — № 7. — С. 2 – 6.
12. Рябова М. Э. Амбивалентность языка и культуры: социально-психологические и философские аспекты // Мир психологии. — Москва — Воронеж. — 2007. — № 2. — С. 241–247.

13. Сепир Э. Избранные труды по языкознанию и культурологии: Пер. с англ. / Общ. ред и вступ. ст. А. Е. Кибрика. — 2-е изд. — М.: Прогресс, 2002. — 656 с.
14. Fillmore Ch. Topics in lexical semantics // Cole R.W. (ed.) Current issues in linguistics. — Bloomington: Indiana University Press. 1975. — P. 76–138.
15. Lado R. Linguistics across cultures. Applied linguistics for languages teachers. — Ann Arbor: the University of Michigan Press, 1966 (first printing 1957). — 147 p.
16. Wierzbicka A. Understanding cultures through their key words. English, Russian, Polish, German and Japanese. — New York. Oxford: Oxford University Press, 1997. — 317 p.

Лілія БАРАНОВСЬКА, Ірина САРАЖИНСЬКА

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-МОВНОЇ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ ПРАВООХОРОННОЇ СФЕРИ

У статті зроблена спроба на засадах компетентнісного та особистісно зорієнтованого підходів обґрунтувати складові процесу формування професійно-мовної особистості майбутніх фахівців правоохоронної сфери. Прислідяється увага аналізу поняттєвого апарату з проблеми, характеристикі результатів дослідження з питань підготовки фахівця-юриста, здатного до якісної взаємодії мовою професії.

Сьогодні система юридичної освіти в Україні набуває нового змісту і змінюється відповідно до потреб суспільства, які зумовлюють відповідні вимоги до рівня професійної підготовки майбутніх фахівців правоохоронної сфери у ВНЗ. Професійно-мовна підготовка є складовою фахової підготовки, а тому в ній відбуваються зміни під впливом таких процесів, як розширення сфери правового регулювання, поява нових галузей права і відповідно – галузей законодавства, активізація кодифікаційних процесів, виникнення нових терміносистем права, наявність численних мовно-термінологічних проблем у сфері сучасної правової комунікації.

Кінцевим результатом фахово орієнтованої мовної освіти має бути високий рівень мовної культури юристів, а вона, відповідно, сприяє підвищенню їх фахової культури.

У сучасних умовах з метою підвищення рівня професійних знань, умінь та навичок студентів особливо актуальним є використання компетентнісного підходу, який має особистісний і діяльнісний аспекти, прагматичну й гуманістичну спрямованість. Цей підхід визначає роль досвіду та умінь практично реалізовувати знання, вирішувати завдання. Застосування компетентнісного підходу дасть можливість підвищити адаптованість випускників до їх життєдіяльності в умовах зростаючого динамізму, підготувати їх як активних суб'єктів нової освітньої парадигми — «освіта протягом всього життя». Підхід відзначається певною ідеєю, концепцією, принципами і центрується на основних для нього одній або кількох категоріях. Якщо для системного підходу такою визначальною категорією є «система», для проблемного підходу — «проблема», то для компетентнісного підходу — «компетенція» і «компетентність» [5, 32–37].

М. Холстед і Т. Орджі вважають компетенції важливими результатами освіти, які повинні бути сформовані в усіх, хто навчається, пронизувати всі предмети, проходити через всі рівні освіти і розроблятися на високому рівні. При цьому ключові компетенції — не окрема частина навчального плану, вони інтегровані в його зміст. У процесі викладання будь-якої дисципліни можна розвивати інформаційну, комунікативну і мовну компетенції [16, 24–27].

Компетентність (від лат. *competentia* — приналежність за правом) — це володіння компетенцією; володіння знаннями; досвід у певній галузі. На думку Т. Маслової, «поняття компетентності пов'язане, перш за все, саме з діяльністю, із здатністю виконувати певні професійні дії, в основі якої лежать необхідні професійні знання та вміння... Компетентність передбачає наявність у людини внутрішньої мотивації до якісного виконання всіх професійних завдань, наявність професійних цінностей. Компетентний спеціаліст виходить за межі предмета своєї професії, має певний творчий потенціал саморозвитку» [9, 59].

З огляду на зазначене суттєвою педагогічною проблемою, на нашу думку, є формування в студентів професійно-мовної компетентності, яка є, як найважливішою складовою загальної професійної компетентності, так і основою фахової ерудиції та культури спілкування.